

Το Συναξάρι της ομορφιάς

Ορθοδοξία / Εκδόσεις

Δέσποινα Ζαμάνη-Κόλλια, Θεολόγος, Φιλολόγος, ΜΑ Θεολογίας

Ο Θεός είναι η πηγή και η αιτία κάθε ωραιότητας, είναι ο ὄντως Ωραίος. Με άπειρη αγάπη καλλοποιεί τα πάντα καθώς από την αρχή της δημιουργίας όλα χαριτώθηκαν με ομορφιά. Στο βαθμό που τα όντα μετέχουν αυτής της δωρεάς, αποκαλύπτουν το αβυσσαλέο βάθος του θείου Κάλλους. Ειδικά ο άνθρωπος ως κορωνίδα της πλάσης νοούμενος στην τελειότητά του, δηλαδή στη διαφύλαξη τού κατ' εικόνα και στην επίτευξη τού καθ' ομοίωσιν, είναι πραγματικά ὀμορφος. Για την φανέρωση της ομορφιάς του απαιτείται να επιθυμεί διακαώς τη σχέση του με τον Θεό. Η σχέση αυτή κινείται αρχικά από έρωτα για το ωραίο και καταλήγει σε πόθο άσβεστο για τον Θεό.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΖΑΜΑΝΗ-ΚΟΛΛΙΑ

τό Συναξάρι τῆς ὀμορφιάς

Ἠθική θεώρηση
τῆς γυναικείας ὀμορφότητος
σέ ἀγιολογικά κείμενα
τῆς βυζαντινῆς περιόδου

ΠΡΟΛΟΓΟΜΕΝΑ
Κωνσταντῖνος Κορναράκης

Ἡ ὀμορφότης δὲν περιορίζεται σὲ κάποια χαρακτηριστικά τοῦ ἀνθρώπου ἀλλὰ διαχέεται στὴν ἀδιαίρετη ἐνότητά σώματος καὶ ψυχῆς, (για αὐτὸ ἄλλωστε ὁ ἀσχημος, δύσμορφος, ἀνάπηρος δὲν στεροῦνται ὀμορφότητος). Το ὑλικὸ στοιχεῖο, ὁ χῶρος ἀπὸ τὴ γῆ καὶ τὸ πνευματικὸ, ἡ ζῶσα ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου κατακλύζονται ἀπὸ τὸ ἀπαστράπτον φῶς τοῦ κάλλους τοῦ Θεοῦ. Το ψυχικὸ κάλλος σαφῶς υπερτερεῖ τοῦ σωματικῆς, λόγω τῆς ἀνωτερότητος τῆς ψυχῆς. Ὡστόσο, ἐπειδὴ ἀκριβῶς ὁ ἀνθρώπος εἶναι μοναδικὴ καὶ ἀδιάσπαστη ἐνότητά, ἡ μονομερῆς ἀναφορὰ στὴν

ψυχή και η ταυτόχρονη υποτίμηση του σώματος θα τον καθιστούσε ατελή και μερικό. Βεβαίως ο άνθρωπος κινούμενος από φιλαυτία θεωρεί πως είναι επιβεβλημένη όχι απλώς η συντήρηση και η καθαρότητα του σώματος αλλά η ανάδειξή του ως ανώτερου αγαθού. Παρατηρείται τότε εμμονή στη βελτίωση της εξωτερικής εμφάνισης με κάθε πρόσφορο ή ευφάνταστο τρόπο και υπερτονίζεται το φαίνεσθαι έναντι του είναι.

Ανακύπτουν λοιπόν εύλογα τα ερωτήματα: Ποιά είναι η θέση της σωματικής ομορφιάς στη ζωή του ανθρώπου; Πόσο καθορίζει την πνευματική του πορεία; Ποια είναι η θέση της Εκκλησίας σχετικά με το κάλλος και τον καλλωπισμό; Ερωτήματα διαχρονικά, περισσότερο έντονα όμως σε εποχές όπως η βυζαντινή και η σύγχρονη εποχή, που υπερτονίζουν την εικόνα και τρέφουν το ναρκισσισμό. Το Βυζάντιο φημιζόταν για την πολυτέλεια, την υπερβολή, τη λαμπρότητά του. Ως εκ τούτου οι Βυζαντινές αγαπούσαν το ωραίο και μετέρχονταν πληθώρα καλλωπιστικών μέσων για να βελτιώσουν το παρουσιαστικό τους. Εν μέσω τέτοιων προκλήσεων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον να μελετήσουμε τη βιοτή αγίων μορφών εκπάγλου καλλονής, που κατόρθωσαν να αντισταθούν στους πειρασμούς του περιβάλλοντός τους και να αναγάγουν την ομορφιά τους σε ευχαριστία και δοξολογία προς τον Θεό.

Αγίες με διαφορετική οικογενειακή και κοινωνική κατάσταση, άγαμες και έγγαμες, κοσμικές και μοναχές σε γυναικεία ή ανδρικά μοναστήρια (μεταμφιεσμένες σε ευνούχους), πόρνες και βασίλισσες αποδεικνύουν με το βίο τους πως η ωραιότητα είναι θείο δώρο, που λαμπρύνεται, όταν η ψυχή αποζητά την πηγή του Αιώνιου Κάλλους, τον Θεό. Οι αγίες γυναίκες είχαν συναισθανθεί τη φενάκη των κοσμικών πραγμάτων και παράλληλα είχαν συνειδητοποιήσει την επίφαση ευδαιμονίας, που αυτά προσφέρουν. Περιφρόνησαν τη φυσική τους ομορφιά και εστίασαν τον αγώνα τους στην καθαρότητα της ψυχής τους. Δεν τις ενθουσίαζε η λάμψη των κοσμημάτων, οι περίτεχνες κομμώσεις, η αφή των μεταξωτών υφασμάτων, η μεθυστική μυρωδιά των αρωμάτων. Ήταν απέριττες στην εξωτερική τους εμφάνιση και γνήσιες στην ωραιότητά τους. Ένα κοινό χαρακτηριστικό των αγίων είναι η μέριμνά τους να αρέσουν στον Νυμφίο Χριστό.

Στον 21ο αιώνα, όπου επικρατεί ο ναρκισσισμός και η εικόνα και ο άνθρωπος εγκλωβίζεται στα αυτοείδωλά του, η ζωντανή μαρτυρία των αγίων είναι πολύτιμη παρακαταθήκη καθώς τα πάθη και οι πειρασμοί είναι κοινά της ανθρώπινης φύσης, όπως κοινή είναι η ελπίδα της σωτηρίας.

Τη μαρτυρία αυτή σε συνδυασμό με την πατερική διδασκαλία αλλά και το μήνυμα που κομίζουν στη σημερινή εποχή καταγράψαμε στο βιβλίο μας **Το Συναξάρι της ομορφιάς** –Ηθική θεώρηση της γυναικείας ωραιότητας σε αγιολογικά κείμενα της

βυζαντινής περιόδου, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Γρηγόρη. «Το έργο αυτό μάς προσφέρει μια πολύτιμη αφορμή βυθοσκόπησης στα ενδότερά μας. Μας δίνει, δηλαδή, το κουράγιο να διαλεχθούμε με τον εαυτό μας για τη θέση και τη σημασία που έχουν οι καθρέπτες στη ζωή μας», όπως γράφει στα Προλεγόμενα ο Αν. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Παν/μίου Αθηνών Κωνσταντίνος Κορναράκης. Ένα βιβλίο που εστιάζει στην πραγματική αιτία των φαινομένων και στηρίζει τον άνθρωπο στην προσπάθειά του να γνωρίσει και να αγαπήσει τον εαυτό του και τον Θεό.

<http://bit.ly/2q7yxyX>